

پروژه‌های ملی تشنه بودجه سود ۱۴۰۰ درصدی در جیب قاچاقچیان

سوداگران در حالی با قاچاق روزانه حدود ۱۰ میلیون لیتر بنزین و کسب سود هشت تا ۱۴ برابری، منابع و ثروت‌های ملی را در گالن‌های سوخت به آن سوی مرزها می‌برند که پروژه‌ها و طرح‌های متعدد اقتصادی کشور به علت کمبود بودجه و اعتبار نیمه‌کاره مانده‌اند. به گزارش «ایرنا»، وضعیت قاچاق بنزین و انواع دیگر سوخت به‌صورت غیرقابل‌کنترلی در حال افزایش است به‌طوری‌که روزانه ده‌ها میلیارد تومان از منابع و ثروت‌های کشور داخل گالن‌های بنزین به آن سوی مرزها قاچاق می‌شود در حالی که پروژه‌های متعدد اقتصادی کشور به‌علت کمبود بودجه و اعتبار نیمه‌کاره‌ها شده‌اند؛ حجم عظیمی از منابع ملی صرف تامین بنزینی می‌شود که قرار است سود آن عاید قاچاقچیان و کشورهای همسایه شود، بنابراین باید فکری برای مقابله با این معضل ملی شود، زیرا در غیر این صورت باید شاهد ادامه خروج منابع ملی در گالن‌های بنزین قاچاق باشیم.

قاچاق روزانه ۱۰ میلیون لیتر بنزین

آمار دقیق و رسمی‌ای از میزان قاچاق بنزین و انواع سوخت در کشور وجود ندارد، اما براساس برخی تخمین‌ها و پس از نظر گرفتن شرایط و عوامل مختلف، تخمین زده می‌شود میزان قاچاق بنزین حدود ۱۰ میلیون لیتر در روز باشد. مصرف روزانه بنزین در فصل تابستان که به بیش از ۱۰۰ میلیون لیتر رسیده بود، پس از ورود به فصل پاییز و کاهش سفرهای تابستانی به حدود ۹۰ میلیون لیتر در روز کاهش یافته است. بر این اساس می‌توان گفت اکنون حدود ۸۰ میلیون لیتر از بنزین عرضه‌شده در داخل کشور مصرف شده و بقیه به کشورهای همسایه صادر می‌شود. البته باید توجه داشت که رقم روزانه ۱۰ میلیون لیتر به قاچاق بنزین اختصاص دارد و میزان قاچاق گازوئیل بحثی جداگانه دارد که باید در جای خود به آن پرداخت.

ایران دارنده دومین بنزین ارزان جهان

ایران دارنده دومین بنزین ارزان جهان است؛ جایگاه نخستین بنزین ارزان به ونزولا (با نرخ یک سنت) اختصاص دارد که اکنون با مشکلات و چالش‌های بی‌سابقه اقتصادی مواجه است. در حالی که بنزین معمولی در ایران لیتری هزار تومان (معادل هشت سنت) به فروش می‌رسد، میانگین قیمت این سوخت در جهان در اول اکتبر امسال (۹ مهر) حدود یک دلار و ۱۷ سنت بود. جایگاه سوم ارزان‌ترین بنزین جهان به سودان تعلق دارد که در آن بنزین لیتری ۳۴ سنت به فروش می‌رسد.

بهای بنزین در کشورهای همسایه ایران

نگاهی به قیمت بنزین در بازارهای جهانی و کشورهای همسایه به‌خوبی علت جاذبه بالای قاچاق بنزین را نشان می‌دهد. بالاترین قیمت بنزین در میان همسایگان ایران به ترکیه اختصاص دارد که در اول اکتبر (۹ مهر) لیتری یک دلار و ۱۶ سنت به فروش رسیده است؛ بهای بنزین در عراق، دیگر همسایه غربی کشورمان نیز ۶۳ سنت بوده است. بهای بنزین در همسایگان شرقی ایران یعنی پاکستان و افغانستان نیز لیتری ۷۵ سنت به فروش رسیده است. در همسایگان شمالی یعنی جمهوری آذربایجان و ترکمنستان نیز بنزین به ترتیب لیتری ۴۷ و ۴۳ سنت بوده است. مهم‌ترین مقصد قاچاق بنزین کشورهای ترکیه، عراق، پاکستان و افغانستان هستند و به سایر همسایگان (جمهوری آذربایجان، ارمنستان و ترکمنستان) قاچاق این نوع سوخت کمتر انجام می‌شود.

سود ۸ تا ۱۴ برابری قاچاق بنزین

مقایسه قیمت سوخت در ایران و کشورهای همسایه نشان می‌دهد قاچاقچیان سوخت با در نظر گرفتن ریسک‌های مختلف، سود سرشاری را از انتقال این فرآورده استراتژیک به کشورهای همسایه می‌برند. بر این اساس، هر قاچاقچی درصورت حمل یک گالن ۲۰ لیتری بنزین قاچاق به ترکیه، ۲۳ دلار و دو سنت کسب درآمد می‌کند که معادل ۲۷۶ هزار تومان ارزش دارد در حالی که تنها ۲۰ هزار تومان در داخل ایران خرج خرید این بنزین کرده است. البته باید گفت قیمت دلار در زمان تنظیم گزارش در بازار آزاد حدود ۱۲ هزار تومان بوده است. درصورتی که این سوداگران اقدام به قاچاق بنزین به عراق کنند، هشت‌برابر و درصورت قاچاق بنزین به پاکستان و افغانستان تا ۱۰ برابر سود کسب می‌کنند.

مقصران قاچاق سوخت

مهم‌ترین علت افزایش قاچاق سوخت در کشور، بالا رفتن نرخ ارز و ارزانی قیمت بنزین و سوخت در ایران نسبت به کشورهای همسایه است. بنابراین تا زمانی که این دو معضل رفع نشوند، چالش قاچاق بنزین و انواع دیگر سوخت همچنان ادامه داشته و ثروت‌های کشور را روانه جیب همسایگان می‌کند. براساس برآوردها، پرداخت یارانه انرژی و پایین بودن قیمت سوخت در ایران علاوه‌بر بار مالی ۴۸۰ هزار میلیارد ریالی برای دولت، آسیب‌های زیست‌محیطی غیرقابل‌جبران را در پی داشته و موجب شدت گرفتن قاچاق سوخت شده است.

با تقویت صنعت کفش می‌توان سه هزار میلیارد تومان صرفه‌جویی کرد

صنعت کفش را نجات دهید

تغییر قیمت برخی مواد اولیه تولید کفش (فروردین ۹۷ نسبت به شهریور ۹۷)

کالا	قیمت در فروردین ماه (تومان)	قیمت در شهریورماه (تومان)	درصد افزایش در ۶ ماه
چسب کفش (حلب یک کیلویی)	۱۵,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۰۰ درصد
زیره کفش UP	۱۴,۷۰۰	۳۷,۰۰۰	۱۵۱ درصد
روغن مخصوص چرم	۱۲,۰۰۰	۲۲,۰۰۰	۱۶۶ درصد
رنگ (یک کیلو)	۲۵,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰ درصد
پوست گاو (یک کیلو)	۵,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۱۶۰ درصد
سیلیکون	۱۵,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	۵۰۰ درصد

نظر در گران‌تر بخرد. در نتیجه پس از مدتی بازار ایران را رها کرده و کالای خود را از تولیدکننده چینی یا ترک خریداری می‌کند. متأسفانه این تناقض‌ها باعث عدم استمرار تولید و زمین‌گیر شدن تولیدکننده می‌شود.»

علی‌لشگری ادامه می‌دهد: «هفته گذشته هلدینگ خلیج فارس طی بخشنامه‌ای اعلام کرده کسانی که مواد اولیه مورد نیاز خود را از شرکت‌های پتروشیمی خریداری کرده‌اند، باید تا ۱۰ روزه آینده کالای خود را حمل کنند در غیر این صورت حواله‌های آنها باطل می‌شود. این اقدام هلدینگ خلیج فارس در حالی انجام می‌شود که کشور با معضل حمل‌ونقل روبه‌رو است و خریدار محصولات پتروشیمی، نقشی در این مشکل کشوری ندارد اما در نهایت باید هزینه بروز این مشکلات را پرداخت کند. به‌واقع صدور چنین بخشنامه‌ای با علم به شرایط موجود، چیزی جز خالی کردن زیرپای تولیدکننده نیست!»

ضرورت شفاف‌سازی بورس

عضو هیات‌مدیره انجمن ملی صنایع پلاستیک ایران معتقد است همان‌گونه که بانک مرکزی در جهت شفاف‌سازی تخصصی ارز دولتی، فهرستی از دریافت‌کنندگان ارز ۲۲۰۰ تومانی ارائه کرد، بورس کالا نیز باید فهرست خریداران مواد اولیه خود را منتشر کند تا مشخص شود در طول ۶ ماه گذشته، مواد اولیه پتروشیمی‌ها توسط چه کسانی خریداری شده است و کدام تولیدکننده واقعی و کدام خریدار تولیدکننده‌نما بودند؛ چرا که شواهد نشان می‌دهد مواد اولیه عرضه‌شده در بورس به دست تولیدکننده واقعی نرسیده و از طریق واسطه‌ها به خارج از کشور صادر شده است. به هر حال اگرچه افزایش نرخ ارز به‌ویژه در ماه‌های اخیر، امری قابل‌پیش‌بینی بود و لطامات سختی به اقتصاد کشور وارد کرد، اما از منظر دیگر فرصت جدیدی برای عرض‌اندام تولیدکنندگان داخلی و صادرکنندگان فراهم کرد؛ البته مشروط بر اینکه دولت با اصلاح قوانین از خودتحریمی بپرهیزد. ناگفته نماند که اگر دولت بخواهد میزان آسیب‌پذیری صنعت کفش را از افزایش قیمت ارز به حداقل برساند، باید به دنبال ایجاد تسهیلات لازم برای تامین مواد اولیه مورد نیاز داخلی و وارداتی باشد و موازنه ارزی در سطح پنگاه و صنعت را از طریق تقویت صادرات انواع کفش به کشورهای هدف و رفع موانع تولیدات داخلی را در دستورکار ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی قرار دهد؛ در غیر این صورت باید شاهد کاهش تولید و ریزش نیروی انسانی شش‌دل در این صنعت و بروز مشکلات فراوان در این حوزه باشیم.

بخش عمده‌ای از محصولات خود را صادر کردند. این اقدام در نبود نظارت نهاد‌های مربوط، ضربه سنگین دیگری به زنجیره تامین مواد اولیه تولید گرانول که در زیره کفش مورد استفاده قرار می‌گیرد، وارد کرد.»

یکی از موارد مهم در تولید مواد اولیه سطح کیفی (گرید) این مواد است؛ به‌عبارت‌دیگر مواد اولیه با سطوح کیفی متفاوتی توسط پتروشیمی‌ها تولید می‌شود. حال اگر پتروشیمی‌ها در تولید گریدهای مختلف کوتاهی کرده و تولید خود را کاهش دهند، تبعات آن بازار کفش را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. لشگری با تأکید بر این نکته ادامه می‌دهد: «متأسفانه در مدت اخیر، تولیدکنندگان علاوه‌بر نوسان عرضه PVC در بازار با مشکل دیگری نیز مواجه بودند. برای مثال در شرایطی که تولیدکنندگان به PVC با گرید ۶۵ نیاز داشتند، پتروشیمی‌ها به سمت تولید PVC با گرید ۷۰ رفتند و همین اقدام باعث کمبود PVC با گرید ۶۵ شد. به‌عبارت دیگر سوءمدیریت گریدها و عدم رعایت کف عرضه از سوی پتروشیمی‌ها، فاصله قیمت پایه با قیمت‌های معامله‌شده در بورس را که بعضاً نزدیک نرخ‌های جهانی بود، افزایش داد و در نتیجه به التهابات بازار دامن زد. درنهایت نیز با صادرات مواد اولیه خام و فروش آن به تولیدکننده‌نماها، شرایط تامین مواد اولیه برای تولیدکننده داخلی به شدت تنگ شد.»

پرداخت ۹ درصد ارزش افزوده

دبیرکل جامعه صنعت کفش ایران با برشماری موانعی که در حال حاضر صنعت کفش کشور را فلج کرده است، می‌گوید: «عراق و افغانستان دو مشتری عمده تولیدات صادراتی صنعت کفش ایران هستند. تاجران افغانستانی و عراقی کفش تولید ایران را با ریال خریداری می‌کنند. این در حالی است که بانک مرکزی، کارخانه‌دار و صادرکننده را ملزم به ارائه تعهد ارزی می‌کند. به این معنا که صادرکننده کالای خود را با نرخ فروش آزاد تولید کند، اما در زمان تسویه حساب با نرخ سامانه نیما محاسبه شود. نکته قابل‌توجه دیگر اینکه در حال حاضر در مرزهای کشور صادرکنندگان کالاهای خود را عملاً با نام خود به عراق و افغانستان صادر نمی‌کنند، بلکه به‌نام شرکت‌های متفرقه بازرگانی سه‌سیلابی و چهارسیلابی مرزی صادر کرده و این شرکت‌ها محصولات تولیدکننده ایرانی را به‌نام خود صادر می‌کنند. طبیعی است که این اقدام به‌معنای فروش تولیدات داخلی به خریدار داخلی با ریال است، لذا باید ۹ درصد ارزش افزوده بابت فروش کالا پرداخت شود. در چنین شرایطی بدیهی است که تاجر عراقی یا افغانستانی نیز مجبور است ۹ درصد کالای مورد

داخلی و رها شدن واحدهای تولیدی به امان خدا را از عوامل اصلی افزایش تورم تولیدکننده می‌داند و می‌افزاید: «وقتی قیمت مواد اولیه وارداتی تولیدکنندگان بیش از دوبرابر افزایش می‌یابد به مفهوم افزایش بهای کالاهای تولید داخل بین ۶۰ تا ۸۰ درصد است و این افزایش‌ها تأثیر خود را بر تورم کل و شاخص خرده‌فروشی به‌صرف‌کننده‌نهایی نشان می‌دهد.» به گفته وی، هرج و مرج بی‌ثباتی اقتصادی، بلاتکلیفی بخش خصوصی، گسترش رکود اقتصادی، کاهش تولید واحدهای تولیدی، افزایش بیکاری، رشد افسارگسیخته قیمت‌های داخلی و وارداتی و سه‌برابر شدن نرخ ارز در بازار در یک‌سال اخیر بخشی از کارنامه تاسف‌بار ۶ ماه اخیر اقتصاد ایران بوده است.

عضو هیات‌نمایندگان اتاق بازرگانی ایران معتقد است در فاصله بین ۲۰ فروردین سال جاری که نرخ دلار به‌صورت تکررنخی ۴۲۰۰ تومان خرید و فروش و نگهداری دلار قاچاق اعلام شد تا ۱۶ مردادماه که بسته ارزی جدید دولت رونمایی شد، میدان امتحانی بود که خیلی‌ها در آن فروزه شدند!

۳۰ درصد مواد اولیه وارداتی است

همان‌طور که گفته‌شده در حال حاضر ۶۰ درصد از هزینه‌های تولید کفش مربوط به مواد اولیه است که براساس آمار، حدود ۳۰ درصد از مواد اولیه صنعت کفش در ایران از طریق واردات تامین می‌شود. به گفته عضو هیات‌مدیره انجمن ملی صنایع پلاستیک و پلیمر ایران، برخی مواد اولیه مورد نیاز تولید کفش مانند چسب در داخل کشور تولید می‌شود، اما همین چسب از حدود ۱۷ قلم ماده اولیه تشکیل شده که ۵۰ درصد آن از کشورهای خارجی خریداری و وارد کشور می‌شود. نکته قابل‌توجه اینکه تولیدکننده برای ۵۰ درصد مایفی مواد اولیه تولید چسب که در کشور وجود دارد، باید نیمی از آن را از طریق بورس و نیمی دیگر را از طریق بازار آزاد تامین کند. این در حالی است که پس از اعلام تک‌نرخ شدن ارز در فروردین ماه و رها شدن نرخ ارز در بازار آزاد و عدم ترخیص مواد اولیه در گمرک، قیمت اکثر مواد اولیه با ارز آزاد مقایسه‌شده و بسیاری از تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان مواد اولیه با وجود در اختیار داشتن این مواد در انبارهای خود، از عرضه آن خودداری کردند. هم‌راستا با چنین جریانی، شرکت‌های پتروشیمی نیز مواد اولیه را به‌درستی در بورس کالا عرضه نکردند.

وی با اشاره به کمبود عرضه PVC (یکی از ماده اولیه زیره کفش) در بورس کالا می‌گوید: «در شرایطی که تولیدکننده داخلی با کمبود این ماده اولیه مواجه‌شده، شرکت‌های پتروشیمی بدون هیچ‌گونه الزامی برای رعایت کف عرضه،

زهرا فریزادگان

روزنامه‌نگار

با افزایش نرخ ارز و تأثیر آن بر قشر وسیعی از کالاهای موجود در بازار، خرید اجناس خارجی و وارداتی به‌ویژه برای اقشار متوسط و ضعیف نه تنها صرفه اقتصادی ندارد، بلکه غیرممکن به‌نظر می‌رسد. کفش به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین کالاهای مصرفی و بااهمیت در خانوارها، در مدت اخیر با افزایش قیمت مواجه‌شده و تأثیر فراوانی از التهابات نرخ ارز گرفت. در واقع علاوه‌بر افزایش قیمت کفش‌های وارداتی، قیمت کفش‌های تولید داخل نیز متأثر از نوسان قیمت ارز، دستخوش تغییرات قابل‌توجهی شد. براساس آمار ارائه‌شده از سوی بانک مرکزی، در مردادماه امسال رشد شاخص بهای گروه کفش نسبت به ماه قبل (تیرماه) ۴/۵ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۹/۱۵ درصد افزایش داشته است. این آمار و ارقام نشان می‌دهد افزایش قیمت گروه کفش در سید مصرفی، قدرت خرید خانوارها را به شدت کاهش داده است.

کارشناسان و فعالان اقتصادی معتقدند در شرایطی که به‌واسطه افزایش نرخ ارز، واردات و البته قاچاق کفش، قیمت این کالای مصرفی وارداتی را تا سه‌برابر افزایش داده است، فرصت مناسبی ایجاد شده تا صنعت کفش کشور با افزایش تولید داخل، علاوه‌بر تامین بازار داخلی، بازار کشورهای همسایه را نیز بیش از پیش در اختیار بگیرد. بدیهی است که دستیابی به چنین اهدافی نیازمند فراهم‌بودن همه زیرساخت‌های لازم در این حوزه است؛ موضوعی که متأسفانه با وجود خلأهای ناشی از سیاستگذاری‌های اشتباه در صنعت کفش، کشور را از تحقق اهداف مذکور دور کرده است.

افزایش ۶۰ درصدی هزینه‌های تولید کفش

آمار منتشرشده از سوی صنعت کفش ایران نشان می‌دهد که در این صنعت به‌طور میانگین ۶۰ درصد هزینه‌های تولید مربوط به مواد اولیه، ۱۵ درصد مربوط به حقوق و دستمزد، ۱۰ درصد مربوط به هزینه‌های سر بار و ۵ درصد نیز مربوط به مالیات، انرژی و سایر هزینه‌هاست. برای مثال اگر یک تولیدکننده تا پایان شهریورماه سال ۹۶ دارای مختصات اقتصادی معینی بوده، در شهریورماه سال ۹۷ و با سه‌برابر شدن قیمت ارز، در بخش مواد اولیه با ۱۸۰ درصد رشد (با فرض وارداتی بودن مواد اولیه)، در بخش حقوق و دستمزد با ۱۵ درصد رشد، هزینه سر بار ۲۰ درصد و هزینه‌های مالیات، انرژی و سایر هزینه‌ها حداکثر به میزان ۱۰ درصد رشد داشته است. تمام این افزایش‌ها در حالی است که قیمت تمام کفش‌های صادراتی افزایش و مزیت قیمتی تولیدات داخلی در مقایسه با مشابه خارجی کاهش یافته است. علاوه‌بر اینکه با افزایش نرخ ارز مزیت رقابتی کالای وارداتی مشابه داخل نیز به شدت کاهش یافته است.

ارز بری ۳۰۰ میلیون دلاری در صنعت کفش

فعالان صنعت کفش کشور بر این باورند که اگر بیش از ۲۰ درصد نیاز مواد اولیه یک صنعت از طریق واردات مواد اولیه تامین نشود، آن صنعت از افزایش قیمت ارز به شدت متأثر خواهد شد. این در حالی است که برآورد‌ها نشان می‌دهد میزان ارزشی ناشی از واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات در صنعت کفش سالانه حدود ۳۰۰ میلیون دلار است در حالی که متوسط صادرات انواع پای‌پوش در پنج‌سال گذشته رقمی حدود ۱۰۰ میلیون دلار بوده است. بنابراین با بررسی میزان وابستگی صنعت کفش به مواد اولیه وارداتی و همچنین مقایسه ارزشی این صنعت با صنایع دیگر، می‌توان نتیجه گرفت که در صنعت کفش موازنه ارزی وجود ندارد و میزان تأثیرپذیری این صنعت از افزایش قیمت ارز بسیار زیاد است.

افزایش ۲ برابری قیمت مواد اولیه

دبیرکل جامعه صنعت کفش ایران و عضو هیات‌نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» می‌گوید: «تولید به‌عنوان یکی از ارکان مهم در اقتصاد یک کشور، فرآیندی «خطی» دارد؛ به این معنا که اگر مواد اولیه مورد نیاز تولید به‌وقت و با قیمت مناسب به دست تولیدکننده برسد، تولید ادامه می‌یابد، اما اگر در روند خطی تامین مواد اولیه خللی ایجاد شود، تولید دچار تنش و کاهش می‌شود. در این میان جریان توقف تولید کار ساده‌ای نیست و موجب افزایش هزینه‌های تمام‌شده کارخانه و ریزش نیروی انسانی شاغل می‌شود؛ اتفاقی که متأسفانه با التهابات و نوسان نرخ ارز در صنعت کفش کشور رخ داد.»

علی‌لشگری افزایش شدید نرخ ارز و صدور بخشنامه‌های متعدد برای برخورد با شرایط جدید اقتصادی و تحریم‌های

سازمان امور مالیاتی کشور

قابل توجه مودیان محترم مالیات بر ارزش افزوده

امروز آخرین مهلت ارائه الکترونیکی اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده دوره تابستان ۹۷ از طریق سامانه www.evatt.ir می‌باشد.

